

Όταν ο χρόνος γίνεται μνήμη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας

- **Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας Ειρηναίου**

Η Εκκλησία έχει τον ευλογημένο τρόπο να μεταμορφώνει τη μνήμη σε προσευχή και την ανάμνηση σε ευγνωμοσύνη. Όταν τελούμε το ετήσιο Μνημόσυνο ενός μεγάλου και αγωνιστού Ιεράρχου δεν ανακαλούμε απλώς γεγονότα μιας περασμένης ζωής αλλά στεκόμαστε με σεβασμό μπροστά στο πνευματικό αποτύπωμα που άφησε στην πορεία του. Ένας τέτοιος εκκλησιαστικός άνδρας υπήρξε ο μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Άνθιμος Ρούσσας (26 Οκτωβρίου 1934 Σαλμώνη Ηλείας - 13 Μαρτίου 2025 Θεσσαλονίκη).

Η μορφή του παραμένει ζωντανή όχι μόνο ως ανάμνηση ενός Αρχιερέως που διακόνησε επί δεκαετίες αλλά και ως πνευματική παρουσία που συνεχίζει να εμπνέει. Η Εκκλησία τιμά τους λειτουργούς της γιατί μέσα από τη ζωή τους αναγνωρίζει τη συνεχή παρουσία της χάριτος του Χριστού μέσα στην ιστορία.

«Δίκαιοι δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσιν, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν».¹

Για εμένα προσωπικά, η μνήμη του δεν αποτελεί μόνο μία τυπική αναφορά αλλά μία βαθιά προσωπική εμπειρία.

Η εκκλησιαστική του πορεία υπήρξε μακρά και ευλογημένη. Το 1964 χειροτονήθηκε Διάκονος και τον επόμενο χρόνο το 1965 Πρεσβύτερος. Διακόνησε την Εκκλησία από διάφορες θέσεις ευθύνης.

Στην πορεία αυτή υπήρξαν ορισμένες στιγμές που σφράγισαν ιδιαίτερα την αρχιερατική του πορεία και καθόρισαν το ποιμαντικό του έργο. Αναφερόταν συχνά στους δύο σημαντικούς σταθμούς της διακονίας του. Ο πρώτος ήταν το 1974, όταν εξελέγη και χειροτονήθηκε Μητροπολίτης της ακριτικής Αλεξανδρούπολης. Ο δεύτερος ήταν το 2004, όταν κλήθηκε να ποιμάνει την ιστορική Μητρόπολη Θεσσαλονίκης. Στους δύο αυτούς τόπους άφησε έντονα τα ίχνη της ποιμαντικής του παρουσίας. Εργάστηκε σκληρά με γνώμονα πάντα την Εκκλησία και τους πιστούς. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων».²

Για όσους είχαν την ευλογία να τον συναντήσουν από κοντά, η μορφή του δεν αποτελεί μόνο ένα κεφάλαιο της εκκλησιαστικής ιστορίας αλλά μια ζωντανή εμπειρία πνευματικής καθοδήγησης. Η ποιμαντική του παρουσία, δεν περιοριζόταν στις δημόσιες εκδηλώσεις της διακονίας του αλλά αγκάλιαζε προσωπικά τον κάθε άνθρωπο που τον πλησίαζε.

Τον γνώρισα από μικρό παιδί στα χρόνια της αρχιερατικής του διακονίας στην Αλεξανδρούπολη. Από την πρώτη στιγμή ένιωσα την πατρική του αγάπη. Ήταν ένας Επίσκοπος που δεν δημιουργούσε αποστάσεις αλλά οικοδομούσε σχέσεις εμπιστοσύνης με όλους. Η επικοινωνία μας δεν περιορίστηκε σε μια εκκλησιαστική γνωριμία αλλά εξελίχθηκε σε σχέση πνευματικής πατρότητας. Με καθοδήγησε με πατρικό ενδιαφέρον και μου έδειξε με τη στάση της ζωής του ότι η ιερατική διακονία δεν είναι απλώς ένα καθήκον αλλά ένας δρόμος θυσίας προσφοράς και αγάπης. Αυτά όλα έρχονται στη σκέψη μου μια μέρα σαν σήμερα. Η Αγία Γραφή, πάντοτε προτρέπει τους πιστούς να διατηρούν ζωντανή τη μνήμη εκείνων που τους καθοδήγησαν πνευματικά. «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν».³

Ο μακαριστός Ιεράρχης δεν αντιλαμβανόταν την επισκοπική διακονία ως αξίωμα τιμής αλλά ως σταυρό ευθύνης και προσφοράς. Συχνά τόνιζε ότι ο κληρικός οφείλει να έχει καρδιά που να χωρά τους ανθρώπους και διάθεση να συμμερίζεται τον πόνο τους. Ήξερε να στηρίζει να ενθαρρύνει και να καθοδηγεί. Ατελείωτες καθημερινά οι ώρες του γραφείου που στόχο είχαν πάντα τον άνθρωπο. Αυτή η

καθημερινότητα σφράγισε ολόκληρη τη ζωή του ενθουμούμενος το λόγο «Ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποῖμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλ' ἔκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως».⁴

Διακρίθηκε για την καθαρότητα της πίστεώς του και για την παρρησία του εκκλησιαστικού του λόγου. Τα έργα του σε Αλεξανδρούπολη και Θεσσαλονίκη μαρτυρούν έναν Μητροπολίτη που υπηρέτησε με συνέπεια την αλήθεια της Εκκλησίας και την ευθύνη της ποιμαντικής διακονίας. Στο πρόσωπό του συναντούσε κανείς την ευθύτητα του Επισκόπου και την πραότητα του πατέρα. Για τον ίδιο η διακονία δεν ήταν διοικητικό καθήκον αλλά καθημερινή πράξη αγάπης και συναντίληψης. Η παρουσία του γινόταν πηγή ενθάρρυνσης και ελπίδας για πολλούς. Με αυτή τη στάση αγάπης και φιλανθρωπίας φανέρωνε το ήθος του Ευαγγελίου. «Μακάριοι είναι οι ελεήμονες, γιατί αυτοί θα λάβουν έλεος».⁵

Συχνά επαναλάμβανε λόγια που εξέφραζαν την πνευματική του ταυτότητα και το όραμά του για το έθνος μας. Με δυναμισμό τόνιζε ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί να πορευθεί χωρίς πίστη και χωρίς αγάπη για την πατρίδα. Για τον ίδιο ο Χριστός ήταν η αρχή και το τέλος της ζωής. Και η Ελλάδα ήταν ο τόπος όπου η πίστη καλείται να γίνει μαρτυρία και ευθύνη. Αυτή η ενότητα των εννοιών πίστεως και πατρίδος χαρακτήριζε την ποιμαντική του στάση και διαμόρφωνε τον λόγο του προς τον λαό του Θεού. «Όπου γάρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν».⁶

Όταν η Εκκλησία λοιπόν τιμά τη μνήμη ενός τέτοιου ανθρώπου δεν περιορίζεται στην ανάμνηση της επίγειας πορείας του αλλά αναδεικνύει την πνευματική παρακαταθήκη που άφησε. Η μορφή του ανήκει πλέον στη χορεία εκείνων που σφράγισαν την πορεία της Εκκλησίας. Για όσους τον γνωρίσαμε από κοντά η μνήμη του παραμένει ζωντανή και φωτεινή. Συνεχίζει και τώρα να κηρύττει, να συμβουλεύει και να καθοδηγεί μέσα από τα κείμενά του. Στη συνείδησή μας, είναι ο οδηγός που στάθηκε δίπλα μας στα πρώτα βήματα της εκκλησιαστικής πορείας και μας καθοδήγησε με σοφία και αγάπη. Το διαβάζουμε στην Παλαιά Διαθήκη «Ἐκπαίδευε παιδίον ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ γηράσκον οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτῆς».⁷

Η συμπλήρωση ενός έτους από την κοίμησή του σήμερα δεν είναι απλώς μια επιμνημόσυνη αναφορά αλλά έκφραση τιμής προς τη μνήμη ενός Γέροντος Ιεράρχου που αφιέρωσε τη ζωή του στη διακονία της Εκκλησίας και του ανθρώπου.

Προσευχόμαστε ο Κύριος της ζωής να αναπαύει την ψυχή του στο φως της Βασιλείας Του. Και εμείς τα πνευματικά του παιδιά όπου και αν βρισκόμαστε να κρατούμε ζωντανή την παρακαταθήκη της πίστεως και της ποιμαντικής ευθύνης

που εκείνος μας άφησε. Ο λόγος άλλωστε της Αγίας Γραφής εκφράζει εύγλωττα το νόημα μιας τέτοιας θεάρεστης πορείας που βάδισε «Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα».⁸

Αυτό ας πράξουμε και εμείς.

Παραπομπές:

¹ Σοφ. Σολ. 5,15

² Ιω. 10,11

³ Εβρ. 13,7

⁴ Α΄ Πέτρ. 5,2

⁵ Ματθ. 5,7

⁶ Ματθ. 6,21

⁷ Παρ. 22,6

⁸ Β΄ Τιμ. 4,7